

www.e-rara.ch

**Thesaurus bibliothecalis, das ist, Versuch einer allgemeinen und
auserlesenen Bibliothec**

**Schwindel, Georg Jacob
Norimbergae, 1738-1739**

Zentralbibliothek Zürich

Shelf Mark: RRf 71 | G

Persistent Link: <https://doi.org/10.3931/e-rara-29660>

Thesauri bibliothecalis Nr. XXIII.

www.e-rara.ch

Die Plattform e-rara.ch macht die in Schweizer Bibliotheken vorhandenen Drucke online verfügbar. Das Spektrum reicht von Büchern über Karten bis zu illustrierten Materialien – von den Anfängen des Buchdrucks bis ins 20. Jahrhundert.

e-rara.ch provides online access to rare books available in Swiss libraries. The holdings extend from books and maps to illustrated material – from the beginnings of printing to the 20th century.

e-rara.ch met en ligne des reproductions numériques d'imprimés conservés dans les bibliothèques de Suisse. L'éventail va des livres aux documents iconographiques en passant par les cartes – des débuts de l'imprimerie jusqu'au 20e siècle.

e-rara.ch mette a disposizione in rete le edizioni antiche conservate nelle biblioteche svizzere. La collezione comprende libri, carte geografiche e materiale illustrato che risalgono agli inizi della tipografia fino ad arrivare al XX secolo.

Nutzungsbedingungen Dieses Digitalisat kann kostenfrei heruntergeladen werden. Die Lizenzierungsart und die Nutzungsbedingungen sind individuell zu jedem Dokument in den Titelinformationen angegeben. Für weitere Informationen siehe auch [Link]

Terms of Use This digital copy can be downloaded free of charge. The type of licensing and the terms of use are indicated in the title information for each document individually. For further information please refer to the terms of use on [Link]

Conditions d'utilisation Ce document numérique peut être téléchargé gratuitement. Son statut juridique et ses conditions d'utilisation sont précisés dans sa notice détaillée. Pour de plus amples informations, voir [Link]

Condizioni di utilizzo Questo documento può essere scaricato gratuitamente. Il tipo di licenza e le condizioni di utilizzo sono indicate nella notizia bibliografica del singolo documento. Per ulteriori informazioni vedi anche [Link]

THESAVRI BIBLIOTHECALIS

Nr. XXIII.

CXXII.

Delibatio Africanæ Historiæ Ecclesiasticæ, siue *Optati mileuitani* libri VII. ad *Parmenianum de Schismate Donatistarum*, *Victoris Uticensis* libri III. de *Persecutione Vandalica in Africa*, Cum annotationibus ex *Fr. Balduini J.C. Commentariis rerum Ecclesiasticarum*. Parisiis, apud *Michaëlem Sonnum*, 1569. 8. Cum Priuilegio Regis.

Ad historiæ Africanæ historiam veterem, wie *Fr. Balduinus* in der Vorrede schreibt, pertinent *Optati Mileuitani* & *Victoris Uticensis* libelli. Neque negauero in eorū lectione tenendam qq. eē uniuerſæ Africæ Geographiam - - - - - Ubi desinit *Optatus*, cepi ex *Augustino* repetere quod sequitur in historia Africanæ Ecclesiæ: sic ubi *Augustinus* desinit, visum est subiungere quod *Victor Uticensis* deinde narrat. *Optati Mileuitani* de Schismate Donatistarum libri typis primū excusi sunt Moguntia A. 1549. in fol. opera *Joa. Cochlai*, sed plura in hac editione menda, quam versus fuisse affirmat *Franc. Balduinus*, qui novam ideo adornavit *Parisiis* A. 1563. aliamque adhuc magis emendatam A. 1569. superaddidit, iuxta quam *Commeliniana* A. 1599. in 8. informata fuit. Excepit. hæc *Parisiensis* editio ab *Albaspinaeo* A. 1631. curata, sed perquam vitiosa, & licet eod. Anno *Mericus Casaubonus*, in editione *Londinensi* emendare hunc Autorem studuerit, nullo tamen MS. Codice usus est, & ex coniecturis tantummodo loca multa, seu recte, s. perperam, immutavit. Denique *Phil. Prius* novae librorum *Optati* editioni, quæ *Parisiis* 1679. fol. impensis Jo. Dupuis bibliop. facta est, præfuit, sed maximam Codicum melioris notæ penuriam obtendens, nec emendatiorem

III. Bandes I. Theil.

(3)

tex-

textum fecit, neca nouis, quae irrepere, sphalmatibus satis sibi cauit. Omnium *Præstantissima editio*, est, quae opera & studio M. LUDOVICI ELLIES DU PIN prod. Paris. 1700. in fol. recens. in A. E. L. 1701. p. 193. conf. quoque CAVE; OUDIN de *Script. Eccles.* T. I. f. 580. sq.

De A. SCHURZFLEISCH. P. III. *Notit. Scriptor.* p. 53. sic: *Optatus mileuit* Afer scripsit VII. libros contra Donatistas, Liber septimus in suspicionem uocatur, sed est reuera ἀναντιρρήτως & summaria repetitio quaedam. *Gabr. Albaspinæus* fuit uir doctissimus, sed in sua *editione Optati Meluitani* 1631. 8. textum non explicat, sed uersatur saltem circa antiquitates, eaque de causa *Balduina* 1563. potior est. *Priorii* editionem culpat *Du Pin* in præf. ad *Optatum Mleuit.* quod is non solum nihil correxerit, sed & multa noua insperferit ἀλματῶς, nec quicquam addiderit, quod non in aliorum notis iam dictum sit.

Was *Victoris Vitensis*, oder *Uticensis* Persecut. Vandal. be-
trifft; hat solche auch *Petr. Franc. Chiffletius* A. 1665. und *Dom-
inus* und *Theodoricus Ruinartus* A. 1694. in 8. Paris. ed. wo
bei sie von seinem Leben und Schriften handeln. Vid. *laud. Ca-
ueus*; OUDIN. fol. 1330. & A. E. L. *supplem.* T. II. p. 407. ubi
Ruinarti ed. recens. legitur.

CXXIII.

DE sex diebus conditi orbis Liber, ad *Aloysium Justinianum*,
Patritium Venetum, & Coadiutorem Aquileiensem am-
pliss. Auctore E. HIERONYMO VIELMIO Veneto, ordinis Præ-
dicatorum Sacræ Theol. Doctore, Episcopo Aemonix, antea Argoli-
cense. Adiecti sunt præterea eiusdem Auctoris libri duo de D.
Thomæ doctrina & Scriptis. & *Orationes duæ*; altera *Apologe-
tica*, & reliqua *De Optimo Episcopi munere.* Cum Privilegio.
Veneriis, apud Juntas, 1575. in 4.

In der *Dedicat'on* schreibet der Autor ad *Aloys. Justinianum*,
unter andern also: Ego induxi quàm primum in meum animum,
ut

ut has meas in I. Cap. Genesis lucubrationes, quas flagranti quod. desiderio crebris a me literis postulaveras, & sæpe tibi pollicitus eram, typographorum proclis subiciendas mandarem, vt typis excusæ, ac tuo nomini dicatæ in lucem prodirent. &c. auff diese xxx. Lektionen in cap. I. Genes. folget die *Oration De primo Episcopi mune e*, Patavii hab. 1565. Dann die 2. Bücher von D. *Thomæ* Lehr und Sch. sten, ad *Joannem Delphinum*, Andræ filium, Patritium Venetum ampliff. Torcelli Episcopum; nebst einer zu Padua 1544. gehaltenen Oratione Apologetica aduersus obtrectatores Theologiæ, præsertim Scholasticæ; und einer Vorrede *Joa Fascoi* ad Lect.

De *Vielmi* huius vita eiusque *Scriptis* uid. plura apud QUETIF. & ECHARD. T. 2. *Scriptor. Ord. Predicator* f. 264. sq. ubi uir audit ætate sua singulari eruditionis laude conspicuus, plurimisque animi dotibus ornatus & uirtutibus, quibus & clarum sibi nomen fecit, nec vulgarem attulit ordini suo patriæque claritatem.

CXXIV.

TAbule compendiosæ in Euangelia & Epistolas quæ Dominici Festisque diebus populo in Ecclesia proponi solent: concionaturis omnibus summopere utiles & necessariae. Editæ quidem primum à *Joanne Spangenberg*o, nunc vero ab innumeris quibus scatebant, hæreseôn erroribus restitutæ, opera atque industria F. LAURENTII à VILLAVICENTIO Xeresani, ordinis Eremitarum D. Augustini, S. Theologiæ Professoris, & Hispanicæ nationis apud Brugeses concionatoris. Louanii Excudebat Bartholomæus Grauius suis sumptibus, & Petri Zangrii Tiletani, Anno M. D. LXIII. cum Gratia & Priuilegio in Sexennium. in fol. Dem Titel und der Præfation nach; Die Tabellen aber in fol. pat.

Von welchen sehr raren Tabellen Laur. à Villauicentio in der Vorrede also schreibt: Ediderat *Spangenbergus* hæreticus ante

aliquot annos tabulas * in Euangelia & Epistolas, eleganti quidem & ingenioso artificio elaboratas: quibus etiam eximiam laudem & gloriam perpetuo in Ecclesia apud viros pios & eruditos obtinuisset, nisi hæreseôn sordibus turpissime illas polluisset. - - Absolui tandem tabularum castigationem, repurgatis sordibus, & erroribus eliminatis: ut illa ratione hæretici *Spanzenbergi* tabulæ piorum concionatorum manibus eriperentur &c.

Laur. a Villavincencio: (der auch 3. Bücher de *Oeconomia Sacra circa pauperum curam* Paris. 1564. in 8. herausgegeben; it. de *recto formando studio* Theol. Libb. IV. ac de *formandis Sacris Concionib.* libb. III. **) hat ganz unbefugt *Spanbergii* gute Arbeit geändert und verschlimmert. In alterius enim laborem, altero inscio, sic involare, demere, addere, substituere, quis quæso! rectum existimauerit? quis æquum & bonum? So hat auch Fr. DOMINICUS AEGIDIUS TOPIARIUS, instituti S. Dominici apud Antuerpiam, conciones in Euang. & Epistolas e *Tabulis Dom. Laur. à Villavicencio* Xereseno elaboratas & conscriptas, zu Antwerp. 1574. 8. ap. C. Plantin. ed. welche öfters

* Welche dessen Sohn unter folgenden Titel herausgegeben: *Explicationes Euang. & Epistolarum quæ dominicis diebus more usitato proponi in Ecclesia populo solent, in TABULAS succinctas, & ad memoriam admodum utiles, redactæ: unâ cum Tabulis Euangeliorum de Sanctis: autore JOANNE SPANGENBERGIO, inclyti Comitatus Mansfeldensis Superintendente. Item Catechismi Tabulæ LXXV. multo iam, quàm antè, auctiores editæ, CYRILACO SPANGENBERGIO F. annis F. authore. Adhæc, Locorum ueteris & noui Test. communium Tabulæ, per JOANNEM RUTHENUM Gnostipolitanum collectæ. Basileæ Anno M. D. LXI in fol. ex officina Jacobi Parci sumptibus Joannis Oporini. In fine stehen Epicedia quadam docta & pia in obitum Joa Spangenberg.*

** quos uero hic plagiarus, retento etiam titulo ipsomet, impudentissime Surripuit *Andr. Hyperio*, uid. MORHOFII *Pothib.* L. VI. cap. IV. §. 6. A. E. L. 1721. p. 260. & *supplem. T. IV. p. 454.* BETSCHLAGII *Syllog. Opusculor. uarior. T. I. F. IV. p. 767.*

ſters ſind aufgelegt, und nachmals durch MELCH. BRAUN auch ins Deutſche überſetzt worden.

Von Jo. Spangenberg, der nicht von Northauſen, ſondern von Calenberg gebürtig, ſiehe LEUCKFELD; KINDERVATERS Nordhuſ. illuſtr. ADAMUS in uita; J. A. ZEITFUCHSENS Stolbergiſche Kirch- und Stadt - Hiſt. p. 386. & 412. &c.

CXXV.

FLAVII ALEXII UGONII nobiliſſimi ciuis Brixiani, De *maximis Italiae atque Graeciae calamitatibus*. Reliqua uide pagina ſequenti. * cum priuilegiis Principum, & permiſſione Catholicae Inquiſitionis. In *Academia Veneta*, (a) M.D.LIX. in 4.

* De *Chriſti pace*, atque *ciuili concordia*. De *Dignitate*, atque *reſtantiâ Reip. Caſtinenſis* (b) Ad *Cardinalem Polum* *epiſtola*; Ad *Abbatem S. Benediſti*, in *Conſilio Tridentino congregatos*; *Epitaphium* (Panegyri.) in *obitum Baſilii Leonis Mantuani*; *Conſolatoria Epiſt.* ad *amicum in morte uxoris*.

Die *Philophi morales Academiae Venetae* haben dieſen nettgedruckten und raren *Dialogum Flauii Ugonis*, inter *Graeciam* &c

- (a) Von welchen *Academiae* MORHOF. *Tom. II. Lib. I. c. XI. §. 18.* folgendes berichtet: *ACCADEMIAE VENETAE* multae ſunt in Italia a uiris Principibus inſtitutae, quarum quidem non illa dignitas eſt, quae apud Germanos. Neque enim iuriſdictione gaudent, aut Priuilegiis ſunt munitae, ſed ſunt Societates *Virorum Doctorum*, uel ad omnes *Scientias*, uel ad aliquas excolendas, inſtitutae. Talis *Academia* erat *Venetis* a *Frederico Raduario*, qui in Germania pro *Venera Rep.* Legati munere fungebatur. Quicquid itaque ab *Academicis* illis in uniuerſum, uel ab uno, ſcribebatur, nomine omnium edebatur. At ſunt permulti optimi libri, ſed QUI RARO AD NOS PERVENIUNT, ab his *Academicis* editi. Talis eſt & *Explanatio noua Topicorum Aſtotelis* A. 1559. ed. typo eleganti *Venetis*. Ex ead. *Academia* prodierunt multa alia, inprimis *Federici Delphini*, *Medici* & *Philophi*, de *Fluxu & refluxu maris Traſt.* quem ediderunt *Medici Academiae Venerae*; in cuius libri *Praefatione* plura habentur de inſtitutione & conſilio huius *Academiae*.
- (b) *Libellus de Dignitate & praef. Reip. Caſtineſis*, ad *Card. Polum inſertus leg. Tomo IX. Theſ. Ital.* BURMANNIANO.

& Italiam, de calamitatibus Gr. & Italiae, *Sabaudia Duci d. dicitur*: in welcher zuschrift sie unter andern folgenden melden: Dignum est humanitate ac benignitate tua, maxime Princeps, qua Patrocinium rerumstrarum suscepisti in omnibus prouinciis & regionibus tuae prudentiae uirtutisque a Catholica maiestate, confortino tuo, tui studiosissimo, *Philipp* Hisp. Rege, commissis, ut & a nobis omnibus communiter, & separatim a singulis ubicunque detur occasio, aliqua nostrorum animorum grata significatio praebeatur. quocirca, quemadmodum *Academiae nostra iurisconsulti*, egregio libro cum tui nominis inscriptione edito, iam instituerunt - - : ita nos aliquid ex nostra scientia sumendum, ad teque mittendum statuimus quo consilio multa diligenti studio paramus. Interim cum esset apud nos *de calamitati us Gracia & Italia Dialogus*, scriptus ab optimo & excellenti uiro, *Flauio Ugone*; in eam sententiam facile conuenimus uniuersi, ut eum librum tibi dedicarem - - in quo commemorantur quaecunque duae illae Prouinciæ, Gracia & Italia, partim perpeſſæ sunt, partim etiam adhuc ſuſtinent. (Ob bella inter Carolum V. Imp. & Filium, Philippum Hisp. R.)

Von *Basilio Leone* wird p. 62. und 63. gerühmt: quod iam anno aet. XX. Deus illum in diui Benedicti familiam tranſtulerit: in qua ſtatim in omni uirtutum genere ſeſe exercere cœperit, atque in tantum proficere, ut unusquisque magis illum admirari, quam imitari poſſet. - - Nunquam in illius ore niſi Chriſtus, niſi pax, niſi miſericordia inerat. - - ſeſe omnibus exemplar omnium uirtutum exhibuerat, non minus docens exemplo, quàm uerbo. - heu itaque heu! quia reſceſſit paſtor bonus, totius orbis decus, ſingulareque Caſſinenſis familiæ ornamentum ablatum eſt, &c.

CXXVI.

TRactatus de *Vinea, Vindemia & Vino*. PROSPERO RENDELLA Monopolitano * J. C. celeberrimo Authore. In quo

* *Academico Sileno nuncupato.*

quo quæ ad Vinæ tutelam & culturam, Vindemiæ opus, Vini-
toris documenta pertinent; ac plures quæstiones, & leges, anim-
aduertuntur, & dilucidè explicantur, nec non Vini Genera plu-
rima, ac de Vini commercio, & usu solerti cura proponuntur.
Omnibus tam Jusdicentibus, quàm in foro versantibus, ac etiam
Agriculturæ incumben- tibus apprimè utilis & necessarius. Cum
Indice capitum, & rerum notatu dignarum, quæ in opere con-
tinentur. Superiorum licentia, & Priuilegio. Venetiis Apud
Juntas * MDCXXIX. in fol. in calce steht: Angelus Cantinius
J. V. D. Correct.

Es ist diese raren Werck præmittirt 1) *Feliciani Raymundi*
Dedication, ad illustrem Domin. *Hic onymum Bona* Causarum
Patronum Brixiensem, quippe qui agriculturæ studio maxime
delectabatur; 2) *P. Rendellæ* de suo Monopoli Epigr.

Aedifico, planto, iuri incumbo, excito Musas,
Vix agro vacui præterire dies.

Nil Gazas curo sine prole, sed orno Monoplim
Aedibus, ac hortis: seu magis ingenio.

3) in *P. Rendellæ* iurisconsultissimi aureum libellum de vino,
& de vindemiis Ad Baccum. it. ad *Rendell* in Patritium Mo-
nopolitaneum JC. eximium. 4) *Index* capp. it. rerum; & 5)
Praefatio, de Operis partitione. Nempe *Vinæ* Tractatus
duas habet partes: quarum prima ad tutelam, & custodiam
pertinet, ad culturam altera. *Vindemiæ* totidem. *Finis* tra-
ctatus *tribus sectionibus* expeditur: *prima* Vini Genera com-
plectitur: eorum maxime: quæ in Campania, & regni huius
Provinciis laudi fuere uel sunt: *secunda*. Quarundam legum
anim-

* Maiori longe in pretio mihi sunt *Juntinae* ueteres editiones, quam *Aldinae* scribis
GROSCHUFF, in *praefat. Conlert. libb. rarior. Fasc.* 1. quæ eleganti chartæ for-
ma, nitore litterarum & emendata recensione reliquas pene omnes superant, &
merito suo antecedunt *Jo. Ge. Graevius* aequissimus librorum censor & aestima-
tor, quoties in *Juntarum* exempla forte incidebat, magno redemit pretio, &
simeliorum instar studiose adseruauit.

animaduersiones, ac de Vini commercio sub decem Prædicamentis. *Postrema* de usu Vini cum profano, tum theologico curiose atque utiliter.

Der Autor welchen einige unrecht *Rondellum* nennen, war ein berühmter JC. der auch viel andere Schriften ed. hat. *Vid. TOPPII Bibliotheca Napolit. f. 258.*

CXXVII.

Gottrici & Rolfi Westrogothia Regum Historia Lingua Antiqua Gothica conscripta; quam e M. s. vetustissimo editit, & versione notisque illustravit *OLAUS VERELIUS* Antiq. Patr. Prof. Accedunt V. Cl. *Joannis Schefferi* Argentoratensis notæ Politicæ. Upsaliæ. Excud. Henricus Curio, S. R. M. & Acad. Ups. Bibliob. 1664. in 8. c. fig.

Auctorem historiae huius de *uita Gottrici & Rolonis Regum* frustra quæras; Regum solummodo, quorum res gestas commemorat, nomen præfert; quisquis autem fuerit hic autor, in exponendis, quae susceperat, nec dicendi facultate, iudice *Verelio*, nec verborum elegantia destituitur.

Es hat dieser schwedische Historicus, *O. Verelius*, auch noch viele andere Scripta, die aber sehr rar, ed. und sind *Herueræ Historia* cum c. uersione & not. *O. Verelii* Upsaliæ 1672. in fol. it. *Verelii Manuductio ad Runo-graphiam scandinaviam* ant. quam, ib. 1675. fol. c. fig. sonderlich kostbar und rar. Latet quoque adhuc in Biblioth. Collegii antiqq. Regii Upsal. *O. Verelii Historia S. Olai*, Norwvegiæ Regis Gothica, uersione Suecio - Lat. & notis illustrata. Cuius *Fragmentum* ipse edidit *Verelius* A. 1665. uid. N. P. *SIBBERN Biblioth. Hist. Dano-Noruegica* p. 166.

Er starb 1682. d. 3. Jan. und verließ in Ms. : *libros epistolarum tres; Cosmopolitanam peregrinationem, &c.* Welche 1730. nebst einer Nachricht von seinem Leben und Schriften herauskommen.